

de landbouwer, die zeer zeker wel reden heeft, feestelijk gestemd te zijn, nu hij zijn noeste vlijt beloond ziet. Ook de muisjes viere feest en wel huwelijksfeest, bouwen nestjes, en weldra vergasten hunne kindertjes zich aan het heerlijke graan. Is er wel heerlijker verblijfplaats voor muizen denkbaar? Materiaal voor haar nestjes is in overvloed aanwezig, terwijl dag aan dag de tafel gedekt is. Geen vreugde echter is onvermengd. Ongeveer een half dozijn katten komt nu en dan de muizenpret verstoren. Menig muisje, dat zich te ver waagt, wordt buitgemaakt: velen echter weten aan de klauwen der kat te ontkomen: er is gelegenheid te over om zich te verstoppen. Intusschen is de winter genaderd en het geklikklapklep der dorschvlegels klinkt u tegen. O, muisjes, zingt nu maar: „ils sont passés, les beaux jours de fête!” Immers met elken dag vermindert het aantal bossen en met elken dag wordt de schuilplaats onveiliger. Worden schooven uit de bergplaats gehaald, dan ontbreken de katten nooit op het appèl. Bij ervaring weten ze, dat haar nu een rijke vangst wacht: ze kunnen zich nu naar hartelust vergasten aan dikke vette muizen en nog piepjonge beestjes, ternauwernood zoo groot als een vingerlid. Ik heb er bij gestaant, dat nesten voor den dag kwamen die 18 à 20 jongen bevatten, welke toebehoorden aan drie ouderparen. Al die beestjes worden door de arbeiders zonder vorm van proces vernietigd, voor zoover ze n.l. niet door de katten gegrepen waren. Eindelijk wordt de onderste laag bereikt. Al het personeel der boerderij, gewapend met knuppels, is thans tegenwoordig. Ook de katten komen het feest bijwonen, alleen de schuwste olijven op eenigen afstand. Zoodra de laatste bossen voorzichtig worden opgebeurd, heerscht er een waar „sauve qui peut” onder de muizenwereld. Vele der arme diertjes worden verpletterd onder de klompen of vermorzeld met de knuppels. Katten en honden bijten om strijd, terwijl die, welke zich gelukkig waanden te ontkomen, opgewacht worden door de katten, die het tooneel van verre aanschouwden. Ik heb gezien, dat bij het opruimen van een tarwemijt wel meer dan 50 muizenlijkjes op het slagveld lagen.

Ik wil een en ander mededeelen omtrent muizen en ratten, die dezen winter in mijn schuur haar intrek namen. Gelukkig was het aantal dezer dieren bij mij niet zoo groot als bij een boer, maar toch hebben ze mij heel wat last en schade berokkend. In mijn schuur dan ontbreken de muizen nooit, mag ik wel zeggen. En geen wonder: er zijn konijnen en geiten gehuisvest, en van het voedsel, dat deze dieren vermorsen, kunnen heel wat muisjes leven. In het begin van dezen winter waren er echter veel meer dan mij lief was: kwam ik in de schuur, dan gingen steeds eenige muisjes ijlings op de vlucht. Het krioelde van muizen; het baatte al heel weinig, dat ik er eenige in een val, die er geregeld stond, ving. Wanneer ik mijn vee voederde, waren de muisjes soms zoo brutaal, dat zij bij de konijnen een stukje brood weghaalden. In de eerste dagen van Januari echter was het aantal muizen sterk verminderd: hoogst zelden zag ik er een, en in de val werd geen enkele meer gesnapt. Ik feliciteerde mij, dat ik van de muizenplaag verlost was.

Wat zag ik evenwel op een goeden morgen, toen ik de schuur opende? In een der gaatjes van het valletje — 't was een algemeen bekende val met 5 ronde gaatjes en evenveel ijzeren veeren — 'stak de hebloede kop van een muis; van de rest was niets meer te bespeuren. Welk dier zou het muisje min den kop opgegeten hebben? Een kat kon het niet zijn, die zoo zich bij het openen der schuurdeur wel uit de voeten gemaakt hebben. Maar wie was dan de schuldige? Dien heb ik nooit kunnen ontdekken, doch ik geloof niet, dat ik mistast, als ik beweer, dat de vermoedelijke dader een rat was. Toen ik de schuur nauwkeurig onderzocht, zag ik hier en daar uitwerpselen van ratten.

Ook bleek mij, dat zij aan voederbieten en knolrapen geknaagd hadden. Den volgenden dag ontdekte ik een gang onder den leemen vloer, terwijl een groote knolraap meer dan half opgepeuzeld was. Er schenen dus al vrij wat ratten aanwezig te zijn. Was mijn veronderstelling dus ongegrond, toen ik de ratten voor muizen-verdelgers hield? Zij bleken zoo goed razzia onder het muizenvolk gehouden te hebben, dat er van deze laatste dieren geen enkele overbleef. Thans voerden de ratten de scepter in de schuur, en al spoedig ondervond ik, dat ik geen goeden ruil gedaan had. Niet alleen aten de groote ratten veel meer dan de veel kleinere muizen, maar zij sleepten van alles weg. Hoewel zij in een hok met rapen en bieten zooveel konden eten, als zij belieften, schenen zij toch aan die, welke voor de geiten in kleine stukjes gesneden waren, de voorkeur te geven. Althans elken nacht sleepten zij een partijtje van genoemde stukjes uit een bakje naar een paar hoeken der schuur. Ook ander voedsel, als maïs, brood was van hun gading, dit lag soms eveneens in die hoeken verspreid. Het spreekt vanzelf, dat ik die eetbare waar zooveel mogelijk in veiligheid bracht.

Kort te voren had ik een kat aangeschaft. Vroeger had ik er ook een gehad, maar omdat ze nagenoeg al de vogels uit mijn tuin verdreef, weer weggedaan. Nu echter was ik genoodzaakt weder een „poesje” te houden, want in mijn woning, van den nok tot den kelder, bevond zich een heirleger van muizen. (Hiervan zou ik staaltjes kunnen mededeelen!) Die kat kon in het opruimen van het gespuis in de schuur niet behulpzaam zijn: ze kon in mijn huis niet gemist worden.

Intusschen gingen de ratten voort, zich te vermenigvuldigen; in dezelfde mate nam ook de schade toe, welke zij aanrichtten. Twee konijnen hadden jongen gekregen, doch de ratten wisten ze wel in het warme nestje te vinden; alle werden opgepeuzeld. Niet alleen waren ze tevreden met zulke piepjonge beestjes, zelfs randden ze konijntjes aan, die reeds 4 à 6 weken oud waren. En de roovers werden hoe langer hoe driester in hun optreden. Zoo zag ik eens, terwijl ik stond te kijken naar eenige zes weken oude konijntjes, die met hun moeder bij een geit in een groot hok liepen, plotseling een rat te voorschijn komen en een argeeloos diertje naar een der vele gangen slepen. Dit was zoo gauw geschied, dat het mij niet mogelijk was, het arme dier te redden. De moeder en de andere kleintjes vluchtten in allerijl onder den ruifel, alleen de geit bleef dood bedaard tijdens het drama. Ik geloof niet, dat een moerkonijn ooit moeite doet, haar kroost tegen dergelijke vijanden te beschermen; de schrik verlamt haar, als het ware.

(Wordt vervolgd).

OOK EEN GOED DOEL.

Groote belangstelling toon ik steeds in den inhoud van uw interessant tijdschrift, met name de verslagen van de floristen, die onvermoeid de flora van verschillende deelen van ons vaderland bestudeeren. Hoewel zelf geen botanicus, kan ik me levendig voorstellen, dat die studie op de Zeeuwsche en Zuidhollandsche eilanden bijzonder interessant zal zijn, althans te oordeelen, naar wat ik er zelf van zag. Een ding zou ik wel onder de welwillende aandacht van heeren en dames willen brengen.

Ik kan me voorstellen, dat een liefhebber der natuur smult bij 't aanzien en bestudeeren van de velerlei variaties in het leven der natuur met name die van den plantenrijkdom, doch zou die studie nog niet bezielender en doel-

bewuster knnnen worden, indien sommigen ook eens studie maakte van het nut van al die planten.

Men zou meenen, hebben al die plantensoorten elk voor zich niet een bepaalden rol te vervullen in de natuur? Ik zou zoo denken, men is in deze richting nog weinig gevorderd. Van ouds her zijn ons allerlei gewassen bekend, die nuttig zijn voor medicinale, technische en andere doeleinden. Hoort men tegenwoordig nog, dat na onderzoek blijkt dat andere gewassen, een of ander nuttig effect sorteerden? Van vele boomvruchten en zaden als noten, kastanjes is 't bekend, dat die voor mensch of dier als voedsel dienen. Zouden niet vele zaden, als overige plantendeelen eene voor ons nog onbekende bestemming in de natuur hebben? Het is toch haast niet aan te nemen dat vele gewassen als bv. de *Chenopodiums*, *Pastinaca* e.a. zoo kwistig hunne zaden voortbrengen enkel en alléén om zich zelf in stand te houden. Hebben al deze gewassen als *Achillea* en vele andere gewassen die hier zoo rijkelijk in ons land voorkomen, niet eene bepaalde bestemming in onze natuur. Enkele sterk aromatische gewassen dienden zich zelf als 't ware reeds aan, doch zijn er in vele nederige gewassen, die hier zoo veelvuldig voorkomen in ons klimaat, nog niet dusver verborgen krachten, eigenschappen, invloeden te ontsluiten? De nieuwe richting in de wetenschap toont aan, dat haast alle plantenziekten, ten nauwste verband houden met allerlei microben en bacillen, die hunne schadelijken invloeden laten gelden op sommige gewassen; weer andere schijnen hiervoor geheel ongevoelig te zijn.

Hieruit blijkt dat er een zeer groot verschil bestaat in de innerlijke eigenschappen en saamstelling der verschillende planten zoowel als in de uiterlijke verschijning.

De geneeswijze door allerlei sera beoogt de bestrijding der schadelijke bacillen en microben door allerlei hun vijandige bacillen en microben. Dit kan leiden tot zeer gevaarlijke proefnemingen. Zoo even zeide ik, dat vele planten ongevoelig zijn voor allerlei schadelijke invloeden terwijl andere gewassen hieronder lijden. In zulke gewassen wordt of geen voedsel gevonden voor 't ziekte-proces of wel vindt men sterke bestrijdende invloeden in 't organisme dezer planten. Ligt hierin niet een wenk dat de studie der geneeskrachtige kruiden bij lange na niet uitgeput is?

In 't kort, ik vraag nogmaals zijn er niet vele planten in onze overrijke natuur, die met verloop van tijd blijken zullen zeer nuttige planten te zijn.

Wie kan schrijver dezes eens eenige goede bronnen opgeven, om in deze richting eens een studie te beginnen nl. van welke planten, plantendeelen en zaden of vruchten van in het wild gevondene planten op eenig gebied bekend is, dat ze een nuttige rol in de natuur spelen en welke niet.

Gaarne zal ik een volgend maal nog eens gebruik maken van uw blad, zoo U zulks kunt vergunnen, doch zeg U nu bijvoorbeeld dank voor verleende plaatsruimte en zou gaarne ook eens de meening ten deze van H. H. Botanisten weten.

Enkhuizen.

X. X.

Vragen en Korte Mededeelingen.

Een aanval van een uil op een eksternest.

Toen ik jl. Zondagmorgen omstreeks tien ure Middelburg verliet teneinde eene wandeling te maken de weg op naar Grijskerke was het koud en guur weer er vertoonden zich in de lucht sneeuwkoppen en windstrepen met N.-O. wind, het leek meer of het kerstdag dan wel paschen was, er waren dan ook heel weinig menschen op wandeling.

Toch kwam nu en dan het lieve zonnetje voor den dag en deed de vogelen hun schuilhoeken verlaten en begonnen langzamerhand hunne zangen te doen hooren.

Vooraf ontmoette ik langs de oude wilgentronken vele roodborstjes, meezen en een kwikstaartje of paardewachttertje, boomgaard of slagvinken, duimpjes of winterkoningjes, een enkele gele vink alsmede meerls en lijsters allen om strijd hun best doende het Zondagmorgenconcert zoo goed mogelijk te doen slagen, hetwelk hun allen naar mijn bescheiden meening bijzonder mogt gelukken, althans mijne dankbaarheid droeg het ten volle weg en ik was dankbaar dat ik op... marsch was gegaan.

Op eens hoorde ik op mijn eenzamen weg een angstig vervaarlijk geschreeuw alsof kraaien, eksters en boschduiven aan het vechten waren, ik keek natuurlijk rond om te zien vanwaar dat angstgeluid kwam en ja, eindelijk ontwaarde ik, ik was reeds op mijn terugtocht, in de buurt van het hof »Booiënhove« aan de achterzijde in hooge olmenboomen een eksternest waaraan beide zijden een ekster was gezeten die twee vreeselijk geluid aanhieven, op dat geluid kwamen een tweetal eksters aanvliegen die post vatten kort bij de eerste.

Waren de eerste in groote spanning en zichtbaren angst, de tweede poogden iets te doen om hunne stamgenooten eenigsints gerust te stellen en moed in te spreken; hun houding en doen geleek veel op posten die worden uitgezet om het overrompelen van wacht of hoofdpost te voorkomen en werkelijk niet zonder reden.

Wat toch was het geval — van uit een open hok of gat in de schuur kwam van uit die richting een groote boschuil vliegen die eene opwaarsche vlugt nam naar de plaats waar het eksternest zich bevond maar op het zien van het goed bewaakte nest door eigenaars en buuren — zakte de moed uit de vleugels van den uil die langzaam maar beslist afdreef en een goed heenkomen zocht in een hol van eene groote wilgen boomtrunk, zeker uit vrees voor erger gevolgen. De aanval op het eksternest was dus mislukt, in dien het vrouwtje van den ekster alleen op haar eiëren had gezeten was zeker de uil op haar en op haar eiëren gevallen en mogelijk beiden buit gemaakt.

Nadat de roover uit het gezicht was, verdwenen eerst de te hulp gesnelde buuren daarna vader ekster om eens rond te vliegen teneinde wat te bekomen van zijn schrik, daarna nam moeder ekster de zorgen van het nieuw overdekte huis weer waar en alles verkeerde nu weer in stille Zondagsrust.

Middelburg, 21 April 1908.

J. LAKO.

Kweeken van wandelende takken.

Doe de eitjes na ontvangst in een doosje met glazen deksel of onder een wijnglas. Komen ze uit, geef voedsel (roos, aardbei, hazelaar, tradescantia, doovenetel, braam, framboos) en houd ze voorloopig in een stopflesch. Later kunnen ze in 't insectarium.

De eieren komen op ongeregelde tijden uit.

Voor eventueele liefhebbers nog voorhanden: enkele eieren à 2 cent en levende jonge insecten à 5 ct. per stuk.

Amt-Doetinchem.

A. JOMAN.

Voor „verzamelers“.

Pluk nooit meer bloemen, dan ge voor uw studie of voor de versiering van uw kamer noodig hebt.

Ruk houtige takken nooit af, maar snijd ze met een scherp mes.

Graaf geen planten uit; opkweek uit zaad is veel beter en leerzamen.

Zie uit waar ge uw voet neerzet.

Denk om uw achterkleinkinderen.

Correspondentie.

G. te Den Haag. Uw protest tegen visschen, de volgende keer.

J. P. T.

A. M. te Rijssen. Uw conifeer lijdt aan kegelmot; een ziekte, die een abnormaal aantal kleine kegels doet ontstaan. H.

